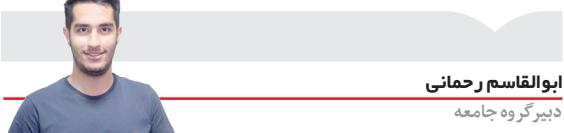

«فرهیختگان» گزارش می دهد

بازار داغ فروش تست کرونا در سفر خارجی

ابوالقاسم ر حماني

دبیر گروه جامعه

با امسال می‌شود دوسال که ما جماعت همیشه جامانده از کرنا، پیش از گذشته حسرت زیارت این سرزمین را می‌کشیم و به خاطر شیوع این

تست اجباری هم قبل از سوار شدن و هم بعد از ورود به هواپیما البته بدون اعلام نتیجه!

قبل از ورود این کرونای لعنتی به کشور و این فاجعه انسانی که روزبه‌روز و ساعت به‌ساعت به‌شدت و حدت آن افزوده می‌شود، یعنی حدودا دوسال قبل که بساط زیارت کردن و کرنا رفتن زائران حسین (ع) فراهم بود، همیشه حاشیه‌هایی وجود داشت، از معطلی‌های لب مرز برای زائران زمینی و مساله ویزا و قیمت بلیت و... برای هوایی‌ها، منتها این بار و به‌خاطر شرایط خاصی که پیرو شیوع کرونا در جهان و خصوصا ایران وجود دارد، مساله تفاوت‌های جدی‌تری هم کرده و خاص‌تر شده است. به گفته این زائر «اگر یک نفر همین الان نیت سفر به عراق را بکند و بخواهد به زیارت کرنا برود، اولین مشکلی که سر راهش سبز می‌شود، مساله ویزاست. (ناگفته نماند که مدت‌هاست موضوع برداشته شدن ویزای بین ایران و عراق مطرح می‌شود اما خبری از آن نیست.) فردی که برای ویزا گرفتن اقدام می‌کند، اگر آشنایی را در نجف نداشته باشد، باید با کلی واسطه و این طرف و آن طرف زدن ویزا بگیرد، آن هم دو تا سه برابر نرخ رسمی و موجود، یعنی ویزای ۵۰ دلاری را بین ۱۰۰ تا ۱۵۰ دلار پیدا می‌کنید. خود من هم این حوالی برای ویزا هزینه کردم تا توانستم مجوز ورود به عراق را بگیرم. مساله بعدی این ماجرای است که نزدیک به دوسال است با آن درگیریم، یعنی کرونا و محدودیت‌ها و مشکلاتی که به‌خاطر این بیماری ایجاد شده است. تست کرونا یکی از این محدودیت‌هاست که باید تمام زائران و مسافران برای سوار شدن به هواپیما داشته باشند. اینکه قید می‌کنم برای سوار شدن به هواپیما نکته‌ای دارد که در ادامه به آن اشاره می‌کنم. کسی با دادن تست مشکلی ندارد و اتفاقا استقبال هم می‌شود. به‌رحال مسافران می‌خواهند سفر سالم و ایمنی داشته باشند. اما نکته محل گلابه و ایراد کجاست؟ اینجااست که دو کشور انگار تست و برگه نتیجه تست یکدیگر را قبول ندارند، یعنی اینجا و در ایران قبل از اینکه سوار هواپیما بشوید باید تست داده باشید یا تست بدهید که منطقی است و همه هم انجام می‌دهند. اما اینکه بعد از پیاده شدن از هواپیما، آنجا و در عراق دوباره تست بدهند برای چیست؟ جالب‌تر اینکه تست در فرودگاه عراق، خصوصا نجف اجباری است و از این هم جالب‌تر اینکه اصلا پاسخ و نتیجه تست را به شما اعلام نمی‌کنند. همین تستی که در عراق باید به اجبار بدهید، ۶۰ هزار دینار برای شما آب می‌خورد! این را اگر کنار معطلی‌های چندساعته در فرودگاه و گبروگورهای عجیب عراقی‌ها بگذارید، متوجه شدت عجیب بودن ماجرا می‌شوید.»

بیماری لعنتی و کرونای کشنده، خانه‌نشین‌تر از سابق شده‌ایم. با این اوصاف، این شاید وصفی از حال خودمان باشد نه خیلی دیگر از مردم، خیلی‌هایی که به هر دلیل و با هر شانس یا لیاقتی امکان سفر کرنا را داشته و دارند و در تمام این نزدیک به دوسال جاماندگی ما، کرناهایشان را رفته‌اند و زیارت‌شان را کرده‌اند.

چندوقت دیگر اربعین است و هنوز مشخص نیست این اربعین هم چون

اربعین گذشته، امکان برگزاری راهپیمایی عظیم زائران فراهم است یا نه، به هر شکل، سفر به کرنا در همین شرایط عجیب و غریب هم حواشی‌ای را برای زائران ایرانی ایجاد کرده است که روایت آنها خالی از لطف نیست. خصوصا اینکه اگر به یاری خدا احتمال برگزاری راهپیمایی اربعین قوت بگیرد و شرایط طوری رقم بخورد که این مراسم عظیم همچون مسابق برگزار شود. چند روز پیش، در همین ایام محرم، یکی از دوستان تماس

تست تقلبی ۱۰۵ دلار، سفر زمینی نیاز به تست ندارد، نه نظارتی و نه شرافتی

این تمام ماجرای که قرار بود روایت کنیم، نیست و مسائل و اتفاقات جالب‌تری هم افتاده است که در ادامه می‌خوانیم. این زائر ادامه داد: «نکته عجیب دیگری که در این سفر اتفاق افتاد و حداقل برای این شرایط خاص کرناوی می‌تواند تجربه‌ای قابل انتقال به دیگران باشد، این است که تنهایی سفر کردن و ویزای تنهایی گرفتن به‌صرفه‌تر و کم‌مشکل‌زاتر است! یعنی چه؟ یعنی شما برای ورود به عراق و خروج شدن از آن اگر ویزای جمعی داشته باشید باید همگی با هم وارد و خارج شوید و همگی تست بدهید و اگر یک نفر یا چند نفر همراه شما نباشند یا تست ندهند یا هر اتفاق دیگری، شما را هم به‌خاطر بقیه دیپورت می‌کنند. خیلی‌ها در این مسافرت به این دلیل دچار مشکل شدند، مثلا پنج نفر با هم به‌صورت هوایی به کرنا آمدند، سه نفر از آنها به‌صورت زمینی به ایران بازگشتند و این دونفر وقتی به فرودگاه مراجعه کردند و خواستند به ایران برگردند، دیپورت شدند و آنها را نگه داشتند. آن قضیه تست‌ها برای ورود یادتان هست؟ همان که هم در ایران و هم در عراق مجبور به انجامش بودیم. این‌بار موقع برگشتن نیز این رویه تکرار می‌شود اما با یک تفاوت، آن هم اینکه اینجا پای تست‌های تقلبی و به‌قول معروف بین زائران و مسافران قاچاقی به ماجرا باز می‌شود. این موضوع ماجرای جالبی دارد به این صورت که اصلا در کرنا جایی را پیدا نمی‌کنید که حتی تا ۱۰ ساعت هم جواب تست شما را بدهد. همه شما را به ۲۴ تا ۴۸ ساعت بعد حواله می‌دهند. ۵۵ تا ۶۰ هزار دینار هم هزینه این تست‌هاست. اما نکته قابل توجه در این رویه این است که شما نمی‌توانید سفر دوروزه به عراق داشته باشید چون دو روز فقط طول می‌کشد که جواب تست بیاید، خلاصه ماجرای عجیب و جالبی است. قصه آن تست‌های قاچاقی چه می‌شود؟ به‌دلیل این کندی در روند گرفتن تست و اعلام نتیجه آن، تست‌های قاچاق و تقلبی بازارشان حسابی داغ است. مثل ایران که گاهی می‌شوم با رابطه و رانت تست‌های تقلبی می‌دهند، در عراق هم می‌شود با پرداخت مبالغ هنگفتی از آزمایشگاه‌ها و به‌واسطه دلال‌ها تست تقلبی گرفت. هزینه آن هم از ۷۵ دلار تا ۱۰۵ دلار متغیر است. اگر این تست را نداشته باشید در فرودگاه دیپورت می‌شوید. یک گروه ۲۰ نفره همان شی که من قصد بازگشت داشتم به فرودگاه آمدند ولی تست نداشتند، عین ۲۰ نفر را دیپورت کردند. آنها چه کردند؟ یادتان هست گفتم ماجرای سفر زمینی نکته‌ای دارد که در ادامه می‌گویم؟ نکته‌اش اینجااست که برای سفر زمینی نیاز به تست نیست. استرس زیاد، درگیری، معطلی و هزینه گزاف حداقلی‌ترین مشکلاتی است که برای زائران وجود دارد. کنسولگری ایران هم که کلا یک نفر را به‌عنوان پاسخگو گذاشته‌اند و این همه زائر که آن بنده خدا هم کاری از دستش به‌تنهایی بر نمی‌آید. این رویه نشان می‌دهد در این بین نه جان مسافران، نه رعایت پروتکل‌ها و نه عزت و شخصیت آدم‌ها مهم نیست، چیزی که مهم است هزینه‌ها و درآمدی است که این وسط وجود دارد و گردش مالی بالایی است که ایجاد می‌شود. اگر نیت رعایت پروتکل‌ها و نظارت بر مرزها و... بود که نه باید تست تقلبی وجود می‌داشت و نه اینکه مرزهای زمینی به این راحتی بدون تست مسافران را راه می‌دادند. مسافران و زائران مجبورند تن به دلالی و تست تقلبی و... بدهند و هزینه‌های گزاف بپردازند. امیدواریم اگر برای اربعین قرات است مسافری عازم کرنا و نجف شود، دچار این مشکلات نشود و تدبیری بیندیشند.»

خاموشی‌ها را ریشه‌ای حل کنید

سال گذشته حدود ۶۴ هزار مگاوات بوده است و همان رشد بار ۵ درصدی اتفاق افتاده است. با احتساب رشد مصرف حدود ۵ درصدی، نیاز مصرف امسال حدود ۶۷ هزار مگاوات خواهد بود.»

با توجه به گزاره‌های مطرح شده در متن عدم برنامه‌ریزی صحیح و کارآمد دولت تدبیر و امید در سال‌های گذشته تاثیر جدی‌ای بر قطعی‌های گسترده تابستان و بهار سال جاری داشته و زیان‌های بعضا جبران‌ناپذیری را بر خانوارها و صنایع به بار آورده است. از طرف دیگر بررسی‌ها نشان می‌دهد که قطعی‌های گسترده زمستانه بار دیگر گریبانگیر مردم و صنایع خواهد بود که در ادامه اشاره‌ای مختصر به علل این خاموشی‌ها در زمستان پیش رو می‌پردازیم.

خاموشی زمستان

توجه به سبب نهاده تولیدی انرژی برق در نیروگاه‌های موجود نشان می‌دهد طی سال‌های بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، نگاه به تولید انرژی برق از گاز و سوخت مایع نقش جدی داشته و طی این ۸ سال نهنتنها این نگاه کم‌رنگ نشد بلکه به‌طور جدی دنبال شده است که در نمودار زیر به خوبی نمایش داده می‌شود. (نمودار شماره ۱)

نگاه به نمودار زیر وابستگی شدید نیروگاه‌های کشور به سوخت گاز(در حدود ۸۶ درصد) را نشان می‌دهد. با توجه به رشد مصرف گاز و افت تولید میادین گازی به دلیل عدم سرمایه‌گذاری‌های کافی در سال‌های گذشته، تامین گاز نیروگاه‌های کشور در فصول سرد سال با چالش جدی مواجه شده است که محصول آن خاموشی‌های زمستان سال ۹۸ و ۹۹ بوده است. پیش‌بینی‌ها نشان از خاموشی‌های شدیدتر در زمستان سال جاری نسبت به زمستان سال گذشته می‌دهد. از طرفی دیگر سهم ۷۰ درصدی پارس جنوبی از تولید گاز کشور به جهت تمرکز موجود در این پالایشگاه خود رنگ خطری جدی در سال‌های پیش روست که عدم برنامه‌ریزی و طراحی اقدامات درست در سطوح مختلف می‌تواند کشور را با مشکلات جدی روبه‌رو سازد. (نمودار شماره ۲)

برای توضیح بیشتر باید توجه داشته باشیم که افت تولید میادین گازی پارس جنوبی به دلیل عدم سرمایه‌گذاری کافی از سال گذشته شروع شده است وبنابر

است که متوسط رشد ظرفیت نامی تولید برق در سه دولت قبل در حدود ۶۹ درصد بوده است.

درمقابل نگاه به الگوی مصرف برق در ۱۵ سال گذشته حکایت از افزایش متوسط ۵ درصدی بار مصرفی به ازای هر سال داشته که با توجه به دوره ۸ ساله تصدی دولت تدبیر و امید، با نگاه حداقلی باید افزایش ظرفیت ۴۰ درصدی برای جبران میزان بار مورد تقاضا مدنظر برنامه‌ریزان این حوزه قرار می‌گرفت. تنها مطابق برنامه ششم توسعه که توسط دولت محترم تدبیر و امید نگاشته شده، وزارت نیرو به‌عنوان متصدی امر ملزم به توسعه ظرفیت نیروگاه‌های حرارتی کشور به میزان ۲۵ هزار مگاوات و توسعه ظرفیت تجدیدپذیر به میزان ۵ هزار مگاوات بوده که گزارش‌های کارشناسی غیررسمی حکایت از عدم توسعه ظرفیت‌های نیروگاهی در سه ساله اول اجرای این برنامه داشته و ظرفیت تجدیدپذیر کشور کمتر از ۱۰۰۰ مگاوات است.

یکی از اصلی‌ترین بهانه‌های دولت خشکسالی و کمبود میزان بارش در سال گذشته بوده است. کمبود میزان بارش در سال‌های اخیر امری شایع بوده که در نتیجه آن تولید نیروگاه‌های برق آبی با مشکلاتی روبه‌رو شده است. اما این بهانه درواقع نشان از ضعف قوه برنامه‌ریزی در نهاد‌های دولتی ذی‌ربط داشته است. به جهت آنکه وظیفه ذاتی وزارت نیرو این است که با توجه به شرایط بارشی در کشور برنامه‌ریزی‌های لازم را در این خصوص داشته باشد.

یکی دیگر از گزاره‌های ناصحیح مطرح‌شده توسط مسئولان وزارت نیرو ثابت نگه داشتن رشد بار در دوسال گذشته و افزایش دفعی بار مصرفی در فصل بهار و تابستان سال پیش رو(سال ۱۴۰۰) است. در پاسخ به این گزاره کاملا اشتباه باید گفت: «در سال گذشته‌عنوان شده بود، در روز پیک بار حدود ۵۸ هزار و ۵۰۰ مگاوات بار بدون اعمال خاموشی تامین شده است اما به‌رغم اعلام وزارت نیرو، در همان روز حدود ۶ هزار مگاوات خاموشی تحت عنوان مدیریت مصرف و برنامه مدیریت اضطرار بار در شبکه اعمال شده که موبد این حرف خاموشی ۴۰۰ مگاواتی در شبکه برق یکی از شرکت‌های توزیع شمال کشور بوده اما وزارت نیرو صرفا برای اینکه اعلام کند رشد بار را در حد یک درصد نگاه داشته است، این خاموشی را اعلام نکرد. درواقع با احتساب این ۶۰۰ مگاوات، بار نیاز مصرف

محمد نایب حقیقی

مسئول واحد جهاد اقتصادی بسیج دانشجویی دانشگاه امام صادق (ع)

این روزها بار دیگر قطعی برق به‌عنوان یکی از دغدغه‌های اصلی کشور در سطوح مختلف به‌شمار می‌رود؛ قطعی برقی که به جهت گرم شدن زودهنگام هوا در اواخر فصل بهار نمایان شد و در تابستان با سرعت بیشتری شدت یافت. در این بین اما اخبار ضدونقیضی از دلایل این قطعی‌های گسترده به گوش می‌رسد. صاحبان مناصب دولتی به‌خصوص بدنه مدیریتی وزارت نیرو خبر از افزایش غیرمنتظره بار مصرفی به جهت شروع زودهنگام فصل گرما می‌دهند. رسانه ملی هم با گزارش‌های پیوسته و مکرر خود موبد همین نظر است؛ یک روز تقدیر از خانواده کم‌مصرف و روز دیگر برخورد با مشترکان پرمصرف در بازار تهران! در این میان اما کارشناسان نظر متفاوتی دارند. عده‌ای وجود یارانه‌های پنهان در پس قیمت ارزان برق برای مصرف‌کنندگان را علت اصلی مصرف زیاد و به‌تبع آن خاموشی‌های گسترده می‌دانند. واکنش صاحب‌نظران به‌قبض منتشرشده توسط فوتبالیست مشهور خودموبدی بر وجود این نگاه است. درمقابل عده‌ای اگرچه این عامل را به‌عنوان یکی از عوامل موثر بر افزایش مصرف می‌دانند، اما علت اصلی را در طرف عرضه برق دنبال می‌کنند. در این نگاه اولویت گذاری غلط دولت تدبیر و امید در ۸ سال گذشته به‌خصوص در دوران تصدی گری رضا اردکانیان بر وزارت نیرومنی‌بر کنترل مصرف به‌جای توسعه ظرفیت نیروگاهی کشور اصلی‌ترین عامل قطعی‌های گسترده برق طی هفته‌های گذشته به‌شمار می‌رود. تاکید بیش از حد وزیر وقت نیرویرو این گزاره که ما در کشور نیاز به توسعه ظرفیت تولید نداریم و می‌توانیم با مدیریت مصرف و با هزینه کمتر بار را کاهش دهیم موبد این نگاه است. این درحالی است که مصرف تابعی از رفتار مشترکان بوده و تغییر الگوی مصرف کار کوتاه‌مدت(یکساله و دوساله) نیست و نیاز به برنامه‌ریزی بلندمدت دارد.

نگاه به آمارهای منتشرشده توسط وزارت نیرو حاکی از آن است که ظرفیت نامی نیروگاه‌های تولید برق کشور در ابتدای دولت یازدهم(سال ۱۳۹۲) برابر با ۷۰۷۲۹ مگاوات بوده که به‌جهت نبود آمارهای دقیق، در بهترین تخمین در انتهای این دولت به ۸۷۳۱۳ مگاوات خواهد رسید که نشان از افزایش ۲۴ درصدی ظرفیت نیروگاهی کشور در طی ۸ سال اخیر داشته است. این درحالی

صاحب‌امتیاز: دانشگاه آزاد اسلامی- **مدیرمسئول:** محمدامین ایمانجانی- **سرپرست:** مسعود فروغی
دفتر مدیرمسئول: ۶۱۳۴۸۰۱۲- **تحریریه:** ۰۱۸۲-۰۱۸۷-۶۱۳۴۸۰۱۲- **فکس:** ۰۱۸۷-۶۱۳۴۸۰۱۲
روابط عمومی: ۰۴۹۹-۶۱۳۴۸۰۱۲- **سازمان آگهی‌ها:** ۰۴۱۸-۶۱۳۴۸۰۱۲
چاپ: چاپخانه دانشگاه آزاد اسلامی- **توزیع فرهیختگان:** ۰۱۲-۶۱۳۴۸۰۱۲
نشانی: خیابان حافظ، پایین‌تر از جمهوری، روبه‌روی ساختمان بورس، ساختمان فرهیختگان، طبقه سوم

گرفت و از وجود برخی مشکلات و اتفاقات عجیب در جریان سفرش به کرنا به ما خبر داد. اتفاقاتی که اولا سابقه‌ای نداشته و ثانیا گویا فقط در فرودگاه بغداد و نجف شاهد آن هستیم و ثالثا هزینه و فشار زیادی را به زائران متحمل کرده است و بهتر اینکه خیلی زود مرتفع شود. در ادامه روایت این دوست و همکار را بی‌کم‌وکاست و دخل‌وتصرف می‌نویسم شاید وضع موجود تغییری کند.

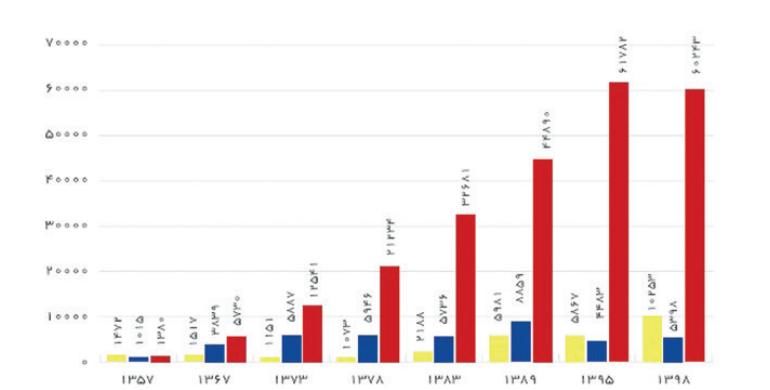
عجب نظارتی!

فکر می‌کنم تا حدی علت این آمارهای عجیب و غریب ابتلا و اینکه چرا هر جهشی در هرچای دنیا در ویروس کرنا رخ می‌دهد به روز نکشید در ایران هم مشاهده می‌شود، مشخص شده باشد. این سطح از نظارت و جدیت را همانطور که در خیابان‌ها و جاده‌های بین‌شهری دیدیم و می‌بینیم، در مرزها هم وجود دارد و انگارنه‌انگار! همین بیخ گوش ما، زائران تست تقلبی منفی می‌خرند و وارد کشور می‌شوند. کسی هم که صحت‌سنجی نمی‌کند. کنسولگری هم به‌ادعان مسافران یک بخت‌برگشته‌ای را آنجا مامور کرده که کاری نکند، چون یک‌نفره کاری از دستش هم بر نمی‌آید. این قدر مساله و حاشیه بود که اصلا نوبت به ماجرای قیمت بلیت تورها و هواپیما و اتوبوس و... نرسید. امیدواریم در ایامی که نزدیک به اربعین هم هستیم، یک قوه عاقله‌ای تدبیری بیندیشد و شاهد رزرو پیک‌های آینده کرناوی نباشیم. واقعا نه مردم و نه مملکت دیگر تاب این تعداد کشته و میتلای کرناوی را ندارند.

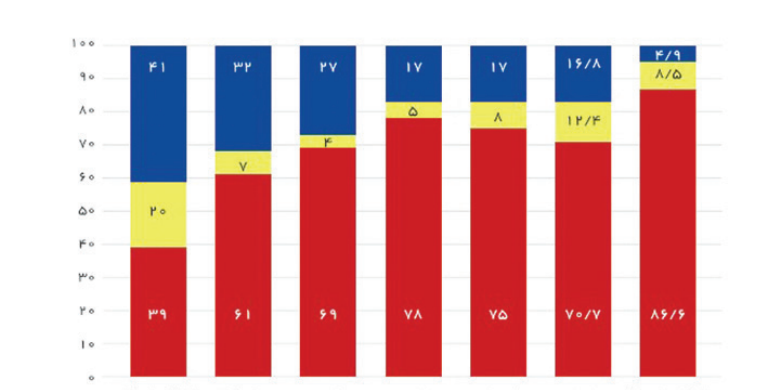
اعلام نظر کارشناسان هر سال به اندازه یک فاز پارس جنوبی از ظرفیت تولید گاز کشور کاسته می‌شود. برای جبران افت فشار حداقل به بیش از ۲۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری طی ۱۰ سال آینده نیاز است درحالی که در زمستان، نیروگاه‌ها روزانه حدود ۲۰۰ میلیون مترمکعب گاز نیاز دارند، بنابر برخی گزارش‌های غیررسمی در سال ۹۸، در برخی از روزها حدود ۷۰ میلیون مترمکعب گاز به نیروگاه‌ها تحویل داده شده است و در سال ۹۹ در برخی از روزها میزان گاز تحویلی به نیروگاه‌ها به حدود ۳۵ میلیون مترمکعب رسیده است و پیش‌بینی می‌شود که زمستان امسال در روزهایی گازی نداشته باشیم که به نیروگاه‌ها تحویل دهیم. (نمودار شماره ۳)

جایگزینی سوخت مایع نظیر گازوئیل و نفت کوره نیز از جنبه‌های مختلف، به وجود آورنده مشکلات زیادی شده است. عدم صرفه اقتصادی به جهت قیمت بالای این سوخت‌ها در بازار جهانی و همچنین نبود امکانات زیرساختی جهت ذخیره سوخت مایع موردنیاز برای نیروگاه‌ها و امکانات لجستیکی برای انتقال این نهاده‌های تولید انرژی برق از عوامل اصلی ناکارآمدی استفاده از این نهاده‌ها در مقیاس بالا برای تولید انرژی برق است. برای اثبات ناکارآمدی مصرف سوخت مایع نظیر گازوئیل و نفت کوره، اگر هر لیتر از این مشتقات نفتی در بازارهای جهانی به‌طور متوسط قیمتی برابر ۵۰ سنت داشته باشد تنها در سال ۱۳۹۸، حدود ۸ میلیارد دلار صرف تامین سوخت موردنیاز نیروگاه‌های کشور شده که این هزینه بدون احتساب هزینه انتقال تا نیروگاه بوده و در صورت وجود برنامه‌ریزی مدون و مبتنی بر اصول نه‌تنها این مقدار سوخت مصرف نمی‌شد بلکه با تمرکز بر نیروگاه‌های تجدیدپذیر نظیر خورشیدی و بادی یا تکمیل بخش سیکل واحدهای گازی، بخش قابل توجهی از توسعه نیروگاهی کشور بدون استفاده از سوخت تامین می‌شد. با توجه به توضیحات بالا قطعی برق در زمستان پیش رو سناریویی محتمل بوده که برای جلوگیری از زیان‌های ناشی از آن نیازمند برنامه‌ریزی مدون، دقیق و فوری سیاستگذاران حوزه انرژی در دولت سیزدهم خواهیم بود.

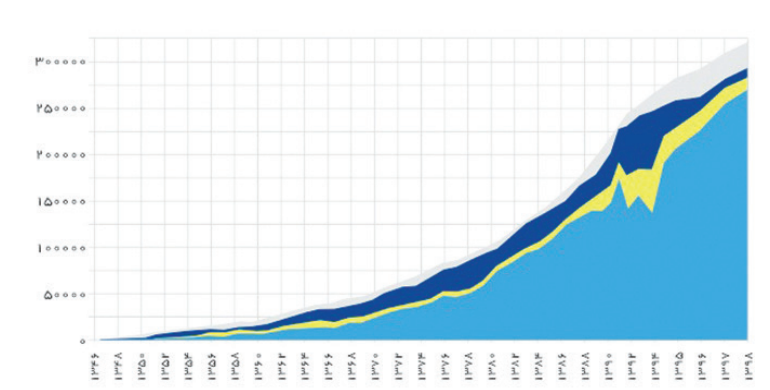
***نمودارها استخراج شده از: نشریه «۵۳ سال صنعت برق در آینه آمار» شرکت توانیر**

نمودار شماره ۳

نمودار شماره ۲

نمودار شماره ۱